

BEATA KUBIS
Uniwersytet Opolski

Projekt *Religiöse Schulwoche* przykładem realizacji wezwania do budowania jedności wśród chrześcijan

1. Geneza współpracy ekumenicznej – 2. Charakter duszpasterski projektu – 3. *Religiöse Schulwoche* towarzyszeniem człowiekowi niezależnie od konfesji – 4. *Religiöse Schulwoche* doświadczeniem siebie i drugiego człowieka

Wiek XX obfitował w działania Kościołów na rzecz jedności chrześcijan. Papież Franciszek w jednym ze swoich przemówień zauważył i docenił współpracę między Kościołem katolickim i luterańskim oraz podkreślił, że współpraca ta ma miejsce

(...) nie tylko za sprawą dialogu teologicznego, ale także dzięki braterskiej współpracy w różnorodnych dziedzinach duszpasterskich, a zwłaszcza w działaniach na rzecz postępu w ekumenizmie duchowym. Ten ostatni jest w pewnym sensie duszą naszego dążenia ku pełnej jedności i pozwala nam już teraz zasmakować jej owoców, choć jeszcze niedoskonałych; w miarę jak zbliżamy się z pokorą ducha do naszego Pana Jezusa Chrystusa, bądźmy pewni, że zbliżamy się także do siebie nawzajem, i w miarę jak będziemy wypraszać u Pana dar jedności, bądźmy pewni, że On weźmie nas za rękę i będzie naszym przewodnikiem. Trzeba pozwolić, by wziął nas w swoje ręce Pan Jezus Chrystus¹

---

¹ FRANCISZEK, *Pan rozbudził w nas tęsknotę za jednością. Spotkanie z delegacją luterańską (21 X 2013)*, OsRomPol 34 (2013), nr 12, s. 25.

Jednym z przykładów działania na rzecz jedności chrześcijan jest projekt *Religiöse Schulwoche*. Jest to jedna z form duszpasterstwa obejmującego szkoły w Niemczech, dotychczas nie opisywana w polskojęzycznej literaturze. Projekt ten jest przykładem braterskiej współpracy Kościołów katolickiego i luterańskiego, której celem jest postęp w ekumenizmie praktycznym i duchowym². Duszpasterstwo szkolne jest działalnością pastoralną, prowadzoną na terenie szkoły, która jest czymś szerszym niż tylko duszpasterstwo uczniów. Duszpasterstwo szkolne jest ukierunkowane na wszystkie dziedziny życia związane ze środowiskiem szkolnym oraz wszystkich, którzy mają kontakt ze szkołą, w tym nauczycieli i rodziców³. Zadaniem duszpasterstwa obejmującego środowisko szkolne jest służba na rzecz humanizacji, współpraca w obszarze szkolnej socjalizacji oraz wspieranie rozwoju w kierunku kultury otwartej i przyjaznej uczniom⁴. Projekt ekumeniczny *Religiöse Schulwoche* w pełni spełnia kryteria stawiane inicjatywom duszpasterskim podejmowanym na terenie szkoły.

Celem niniejszego artykułu jest ukazanie możliwości ekumenizmu praktycznego na przykładzie działań realizowanych w ramach projektu *Religiöse Schulwoche*.

1. Geneza współpracy ekumenicznej

Około 1400 razy szkoły Nadrenii Północnej Westfalii w okresie ostatnich 65 lat otworzyły swoje drzwi i zmieniły plany lekcji, aby zaprosić do siebie przedstawicieli archidiecezji Paderborn, diecezji Monastyr oraz Ewangelickiego Kościoła Nadrenii Północnej Westfalii. Referenci poszczególnych Kościołów spotkali się w tym czasie z setkami tysięcy uczniów, ich rodzicami i nauczycielami, wygłaszając wykłady, odpowiadając na pytania, spotykając się w małych grupach oraz na wspólnych nabożeństwach.

U podstaw tego długoletniego projektu ekumenicznego leży idea zapobiegania ideologizacji i manipulacji młodym pokoleniem, czego Niemcy doświadczyły w czasach narodowego socjalizmu. Referaty odpowiedzialne za duszpasterstwo

---

² DIE DEUTSCHEN BISCHÖFE, *Qualitätskriterien für Katholische Schulen. Ein Orientierungsrahmen*, Bonn 2009, nr 90, s. 45.

³ U. DIRMEIER, *Schulseelsorge. Gemeinde in der Schule oder Schule als Gemeinde?*, cyt. za: R. CHALUPNIAK, *Lekcja religii a duszpasterstwo szkolne na przykładzie Kościoła w Niemczech*, „Katecheta” 52 (2008), nr 9, s. 16–27, tu: s. 19.

⁴ J.H. SCHNEIDER, *Schule, Schulseelsorge und Schulkultur*, cyt. za: R. CHALUPNIAK, *Lekcja religii a duszpasterstwo szkolne na przykładzie Kościoła w Niemczech*, s. 19.

szkół, zarówno z ramienia Kościoła katolickiego, jak i ewangelickiego, we współpracy ze szkołami podjęły to wyzwanie, świadome, że działając wspólnie jako wyznawcy Chrystusa, mogą poprzez wykłady, rozmowy i nabożeństwa przyczynić się do czynnego wskazywania młodym ludziom kierunku, jaki mogliby nadać swojemu życiu, opartemu na chrześcijańskich wartościach⁵.

Projekt *Religiöse Schulwoche* został zainicjowany w 1947 r. i wiąże się z osobą Clemente Peirey SJ (1911–1990). Pereira, urodzony w Hamburgu, początkowo prowadził przejętą po swoim ojcu firmę importowo-eksportową, w 1933 r. wstąpił do nowicjatu Towarzystwa Jezusowego i podjął studia z filozofii i teologii w Valkenburgu w Holandii. W 1942 r. otrzymał święcenia kapłańskie i został duszpasterzem w Trier, gdzie posługiwał jako kapelan wojskowy w jednostce pancерnej. W Środę Popielcową 1944 r. został aresztowany pod zarzutem nieuprawnionego przeniesienia broni. Ostatecznie trafił do obozu koncentracyjnego w Dachau. Był również uczestnikiem marszu śmierci więźniów prowadzonych w Alpy. Został uwolniony 29 kwietnia 1945 r. w brawurowej akcji przez trzech braci zakonnych. Doświadczenia związane z pobytem w obozie koncentracyjnym wycisnęły trwałe piętno na działalności Pereiry. Kiedy został mianowany duszpasterzem młodzieży, chcąc przeciwdziałać szkodliwej ideologizacji, postanowił wejść w otoczenie i codzienność uczniów regionu Monastyr, aby im towarzyszyć, słuchać ich, a dzięki temu zdobyć ich zaufanie i odnowić ich życie religijne. Po pierwszym pilotażowym tygodniu, który odbył się w 1947 r., w inicjatywę tę włączyli się duchowni katoliccy i ewangeliccy. Byli to w większości jezuita, ale także franciszkanie i redemptoryści oraz duchowni Kościoła ewangelickiego. Pereira był świadomy, że aby działanie to było skuteczne, ważne jest zaangażowanie przedstawicieli zarówno Kościoła katolickiego, jak i ewangelickiego, aby jako przedstawiciele wartości chrześcijańskich szli do młodych ludzi. Z idei i zaangażowania pojedynczych osób, kobiet i mężczyzn powstała inicjatywa, która z czasem zyskała umocowanie prawne. Pereirze zawdzięcza się stworzenie nowej formy duszpasterstwa młodzieży, które z kościoła weszło nie tylko w mury szkół, ale w rzeczywistość i codzienność życia młodego człowieka. Pereira zorganizował ok. 1500 tygodni ekumenicznych w szkołach, dzięki czemu objął tą formą duszpasterstwa ok. 750 000 uczniów⁶. Obecnie za projekt *Religiöse Schulwoche* odpowiedzialne są referaty duszpasterskie do spraw szkolnictwa diecezji Monastyr, archidiecezji Paderborn oraz Kościół Ewangelicki w Westfalii⁷

⁵ R. CHALUPNIAK, *Lekcja religii a duszpasterstwo szkolne na przykładzie Kościoła w Niemczech*, s. 19.

⁶ C. PEREIRA, *Religiöse Wochen an höheren Schulen*, KB 85 (1960), s. 226.

⁷ U. KLAUKE, *Informationen zur Religiöse Schulwoche*, www.bistum-muenster.de/.../InformationRSW.pdf, s. 1 (22.10.2015).

Obok rozwoju instytucjonalnego ważny jest rozwój praktycznej współpracy ekumenicznej między Kościołami ewangelickim i katolickim. W pierwszych latach funkcjonowania inicjatywy współpraca Kościołów ograniczała się do kwestii organizacyjnych, np. paralelności spotkań w poszczególnych grupach konfesyjnych. Z pracy obok siebie obydwu Kościołów, opartej na krzewieniu moralności chrześcijańskiej wśród młodzieży w obliczu zagrożeń, jakie niosła ze sobą rewolucja seksualna w latach 60-tych XX w., wykształciła się współpraca we wszystkich aspektach i założeniach projektu, z poszanowaniem odrębności konfesyjnej. Zmiany te dotyczyły przeformowania sposobu prowadzenia tego projektu, zrezygnowano z frontального nauczania na rzecz pracy w małych grupach oraz zdecydowano, aby tematy spotkań wybierali uczestnicy, zaś rola referenta ograniczyła się do moderacji grupy. Zadaniem referenta jest także dobieranie odpowiednich metod dydaktycznych aktywizujących uczniów, zachęcających ich do dyskusji i zadawania pytań. Tak zmodernizowana forma pracy jest systematycznie doskonalona, uzupełniana o nowe metody i formy pracy z uczniami⁸.

2. Charakter duszpasterski projektu

Ekumeniczny zespół złożony z pedagogów i teologów jest do dyspozycji uczniów, rodziców i nauczycieli. Referenci obydwu Kościołów, zarówno pracownicy zatrudnieni na stałe w referatach odpowiadających za współpracę ze szkolnictwem, jak i studenci teologii i pedagogiki obydwu konfesji, spotykają się z młodymi ludźmi, aby dać im możliwość refleksji nad swoim życiem. Aby możliwe było efektywne spotkanie z grupami uczniów, referenci obydwu Kościołów spotykają się na szkoleniach pogłębiających ich kompetencje pedagogiczne. Na wspólnych mityngach razem planują, dyskutują oraz wymieniają się spostrzeżeniami, doświadczeniami i koncepcjami dotyczącymi pracy w projekcie. Nie mniej ważny jest wymiar formacyjny. Referenci spotykają się na wspólnej modlitwie oraz uczestniczą w nabożeństwach. Daje to możliwość poznania innej konfesji, dostrzeżenia i uświadomienia tego, co łączy nas jako chrześcijan, a to w kontaktach z uczniami wpływa na poprawę nastawienia młodych ludzi do życia religijnego i wiary w Boga⁹. Projekt ten daje nie tylko możliwość spotkania się z różnymi

⁸ U. KLAUKE, *Informationen zur Religiöse Schulwoche*, s. 2.

⁹ R. CHAŁUPNIK, *Lekcja religii a duszpasterstwo szkolne na przykładzie Kościoła w Niemczech*, s. 23.

filozofiami życia, ale również możliwość dania świadectwa wiary zarówno przez referentów, jak i przez wierzących uczniów¹⁰.

Projekt *Religiöse Schulwoche* wpisuje się w realizację założeń duszpasterstwa szkolnego, którego celem jest kształtowanie szkoły jako przestrzeni życiowej, zaś szkoła realizująca projekt staje się środowiskiem otwartym na działania duszpasterskie projektu mającego na celu szeroko rozumianą „humanizację szkoły”¹¹. Innym istotnym zadaniem stawianym przez referaty duszpasterstwa szkolnego poszczególnych Kościołów jest współpraca międzykonfesyjna i również w tym zakresie projekt ten w pełni realizuje to założenie¹².

Celem tych spotkań jest szukanie własnych odpowiedzi oraz doświadczanie nowych impulsów i perspektyw płynących z wiary i zbliżających do Boga¹³. Osoby odpowiedzialne za prowadzenie i realizację projektu formułując cele, oparli je na wartościach wspólnych Kościołowi katolickiemu i ewangelickiemu. Także w tym względzie konieczna jest współpraca ekumeniczna obydwu Kościołów oraz szukanie i budowanie na tym, co łączy, a nie co dzieli obydwie konfesje. Do szczegółowych celów projektu *Religiöse Schulwoche* należy zachęcanie uczniów do zastanowienia się nad własną tożsamością; szukanie związków między życiem i wiarą; odkrycie wiary jako pomocy w rozumieniu siebie i otaczającej rzeczywistości; zachęcanie do odpowiedzialnego działania; szukanie nowych życiowych perspektyw; rozwinięcie w uczniach poczucia odpowiedzialności za siebie i drugiego człowieka; umożliwienie doświadczenia przez uczniów wzajemnego zrozumienia i poszanowania odmiennych poglądów; zmierzenie się z pytaniami dotyczącymi religijnego wymiaru życia¹⁴.

3. *Religiöse Schulwoche* towarzyszeniem człowiekowi niezależnie od konfesji

Tygodnie religijne są od wielu lat praktykowane przez wiele szkół różnych typów: *Hauptschule*, *Gesamtschule*, *Realschule*, *Gymnasium*, *Berufskolleg*, a tak-

---

¹⁰ MINISTERIUM FÜR SCHULE UND WEITERBILDUNG, WISSENSCHAFT UND FORSCHUNG DES LANDES NORDRHEIN-WESTFALEN, *Evangelische Religionslehre*, Düsseldorf 1999, s. 51–52.

¹¹ Por. H. DAM, *Schulseelsorge*, cyt. za: R. CHALUPNIAK, *Lekcja religii a duszpasterstwo szkolne na przykładzie Kościoła w Niemczech*, s. 22; https://pl.wikipedia.org/wiki/Humanizm_w_educacji (21 X 2011).

¹² DIE DEUTSCHEN BISCHÖFE, *Qualitätskriterien für Katholische Schulen*, nr 90, s. 45.

¹³ U. KLAUKE, *Informationen zur Religiöse Schulwoche*, s. 4.

¹⁴ *Tamże*, s. 3; por. A. LUDWIG, *Religiöse Schulwochen. Was hoffst Du? Was liebst Du? Was glaubst Du?*, <http://www.pi-villigst.de/arbeitsbereiche/arbeit-mit-schuelerinnen-und-schuelern/religioese-schulwochen.html> (20 X 2015).

że *Sonderschule*¹⁵. W większości są to szkoły publiczne. Bierze w nich udział większość uczniów danych szkół (ok. 93%). Zajęcia odbywają się z uczniami klas od IX do XII niezależnie od wyznania i światopoglądu. Spotkania odbywają się w grupach liczących nie więcej niż 15 osób w ramach dwóch do trzech godzin lekcyjnych dziennie. Pierwszy dzień spotkań z małymi grupami w szkołach jest dniem zorientowania się, jaki zakres tematyczny jest interesujący dla konkretnej grupy. Aby dobór tematyki odpowiadał odbiorcom, animatorzy posługują się specjalnymi metodami dydaktycznymi, które pomagają w sprecyzowaniu tematu dla konkretnej grupy. Temat interesujący uczniów stwarza możliwość wyrażenia swoich poglądów oraz dyskusji na tematy dotyczące życia i wiary, skłania do pytań o własną tożsamość, ukazuje cele i perspektywy w życiu. Uczniowie mają również możliwość, aby podzielić się swoimi wartościami i stawianymi priorytetami.

Pojęcie „religia” posiada wśród uczniów negatywne konotacje, gdyż młodzi ludzie nie wiedzą, że

religia jest stałym i naturalnym komponentem życia ludzkiego. Liczne badania historii religii pokazują powszechność zjawiska religijności. Człowiek od zarania dziejów poszukiwał Boga, gdyż potrzebował wytłumaczenia racji istnienia wszystkich bytów czy celu i sensu życia. Człowiek kieruje się wartościami w swych poszukiwaniach sensu życia i świata. To one normują wszystkie wymiary jego życia, rzutują na przeżywane stany emocjonalne oraz mają wpływ na samoocenę. Wartości są kryterium podejmowania decyzji i obierania postaw życiowych. Religia i związana z nią religijność stanowi swoistą wartość, która ma wpływ na rozwój człowieka, jego stosunek do siebie i do innych osób¹⁶

Nierzadko grupy, w których na początku panowało sceptyczne nastawienie do religii, prowadzą najbardziej ożywione dyskusje i niejednokrotnie na tych spotkaniach uczniowie mają możliwość, aby podzielić się swoją wiarą, hierarchią wartości oraz dania świadectwa, jak wielką siłę w codziennych zmaganiach można czerpać z wiary w Boga.

Religiöse Schulwoche kieruje swoją ofertę również do rodziców i nauczycieli. We wtorkowe wieczory odbywają się spotkania dla rodziców. Zaproszenie kierowane jest do wszystkich rodziców danej szkoły. Rodzice mają możliwość pogłębionej

¹⁵ Por. M. GÓRZYŃSKI, *System szkolnictwa w Niemczech*, www.edu.edu.pl/porady/system-szkolnictwa-w-niemczech/5280 (20 X 2015).

¹⁶ T. BORKOWSKI, *Wartości religijne. Kształtowanie postaw religijnych człowieka*, „Fides et Ratio” 1 (2014), s. 1.

refleksji i dyskusji na temat wartości, których potrzebuje współczesny świat. Także gronu pedagogicznemu stwarza się możliwość spotkania i rozmowy oraz wymiany doświadczeń. W zależności od szkoły, nauczyciele spotykają się w ramach trzech spotkań. Na spotkaniach tych pedagodzy mają możliwość wypowiedzenia się na temat: „Skąd czerpię siłę do pracy?” Być może tematy te wydają się mieć niewiele wspólnego z wiarą i Bogiem, ale z pewnością są one z gruntu religijne i zmuszające do refleksji nad własnym życiem¹⁷.

Spotkania w małych grupach są jednym z elementów praktycznego doświadczania ekumenizmu w szkole. Drugim, niemniej istotnym, elementem jest wymiar duchowy, przyczyniający się do formacji religijnej. Trzy razy w tygodniu spotkania z uczniami rozpoczynają się tzw. *Wort in den Tag*. Jest to ok. 10-minutowy impuls do refleksji, najczęściej w postaci krótkiej scenki rodzajowej, prezentacji multimedialnej, czy też krótkiego tekstu. Tydzień wspólnych spotkań zwieńczony jest podsumowaniem, najpierw w poszczególnych grupach, po czym wszyscy uczestnicy udają się na nabożeństwo ekumeniczne przygotowane przez moderatorów we współpracy z uczniami. Nabożeństwo to składa się z odczytania fragmentu Pisma Świętego, do którego jeden z referentów wygłasza komentarz. Następnie odmawiane jest wyznanie wiary, sformułowane przez chętnych uczniów, modlitwa wiernych, a na zakończenie wszyscy chrześcijanie odmawiają modlitwę *Ojcze nasz*. Zarówno spotkania w małych grupach, jak i wspólne nabożeństwa skupiają się na tym, co łączy i jest wspólne dla współpracujących w projekcie Kościołów, co stanowi istotny krok w dążeniu do jedności chrześcijan.

4. *Religiöse Schulwoche* doświadczeniem siebie i drugiego człowieka

Religiöse Schulwoche jest wydarzeniem duszpasterskim obejmującym jednorazowo określoną grupę uczniów. Zespół moderatorów odwiedza szkołę ponownie za ok. cztery lata, aby spotkać się z nową grupą odbiorców. Wiążą się z tym zarówno szanse, jak i zagrożenia. Wejście moderatorów w szkolną codzienność umożliwia rozmowę z osobą nie związaną z codziennym życiem w szkole, co daje możliwość otwarcia się na siebie i innych oraz na zadanie pytań dotyczących ludzkiej egzystencji. Jednocześnie istotnym jest, aby pamiętać, że *Religiöse Schulwoche* trwa tylko przez tydzień, co wymaga dużego wycucia i odpowiedzialności ze strony moderatorów. Ich zadaniem jest stworzenie atmosfery otwartości i zaufania, a jednocześnie uświadomienie, że spotkania te mają ściśle określone ramy czasowe.

¹⁷ A. LUDWIG, *Religiöse Schulwochen. Was hoffst Du? Was liebst Du? Was glaubst Du?*

Po zakończeniu *Religiöse Schulwoche* na uczniów mogą nadal oddziaływać doświadczenia pojedynczych osób, które stają się impulsem do pogłębionej refleksji nad własnym życiem oraz tematem do wartościowych rozmów zarówno w grupie rówieśników, jak i gronie rodzinnym¹⁸.

Kształtowanie humanizmu chrześcijańskiego wymaga od ekumenicznego zespołu referentów stałego zaangażowania, dlatego też – jak pisał Jan Paweł II –

misja wychowawcza powinna się opierać na solidnym przygotowaniu, a tego się nie improwizuje ani nie zdobywa przez powierzchowne studium i nie może być zdobyte raz na zawsze. Przeciwnie, ono musi być działaniem stałym i realizowanym w codziennym, trwałym wysiłku. Czyż bowiem nie mówimy o szkole stałego wychowania dla wszystkich uczniów, to znaczy o działaniu ciągłym w czasie, bez przerw i zaniedbań?¹⁹

Praca w ramach projektu przyczynia się do humanizacji uczniów będących podmiotem tego projektu. Jest ona również drogą ku jedności Kościołów chrześcijańskich, a zatem praktycznym wdrażaniem ekumenizmu. Trafne podsumowanie stanowią słowa papieża Franciszka, który stwierdził że

jedność powstaje w czasie drogi, Duch Święty tworzy ją w czasie drogi. Jeśli nie idziemy razem, jeśli nie modlimy się jedni za drugich, jeśli nie współpracujemy w wielu sprawach, które możemy uczynić na tym świecie dla Ludu Bożego, jedność nie nastanie! Ona powstaje na tej drodze, z każdym krokiem, a nie my ją tworzymy: tworzy ją Duch Święty, który widzi naszą dobrą wolę²⁰.

Projekt *Religiöse Schulwoche* jest inicjatywą, dzięki której w sposób praktyczny przedstawiciele Kościoła katolickiego i luterńskiego podążają razem od 68 lat, modląc się za siebie, współpracując w dążeniu do humanizacji życia uczniów w szkole i poza nią, a tym samym podążają wspólną drogą ku jedności chrześcijan. Projekt ten potwierdza, że ekumenizm praktyczny jest możliwy, niezależnie od istniejących różnic doktrynalnych między Kościołami.

¹⁸ U. KLAUKE, *Informationen zur Religiöse Schulwoche*, s. 8–9.

¹⁹ JAN PAWEŁ II, *Audiencja dla uczestników XII Krajowego Zjazdu Włoskiego Stowarzyszenia Nauczycieli Katolickich (7.12.1979)*, w: S. URBAŃSKI (red.), *Wychowanie w nauczaniu Jana Pawła II (1978–1999)*, Warszawa 2000, s. 105.

²⁰ FRANCISZEK, *Chrystus nie może być podzielony. Nieszpory na zakończenie Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan (25 I 2014)*, OsRomPol 35 (2014), nr 2, s. 22.

*

Streszczenie: Jednym z przykładów działania na rzecz jedności chrześcijan jest projekt *Religiöse Schulwoche*. Jest to jedna z form duszpasterstwa obejmującego szkoły w Niemczech, dotychczas nie opisywana w polskojęzycznej literaturze. Projekt ten jest przykładem braterskiej współpracy Kościołów katolickiego i luterańskiego, której celem jest postęp w ekumenizmie praktycznym i duchowym. Projekt *Religiöse Schulwoche* został zainicjowany w 1947 r. i wiąże się z osobą Clemente Peieiry SJ (1911–1990). Do celów projektu *Religiöse Schulwoche* należą zachęcanie uczniów do zastanowienia się nad własną tożsamością; szukanie związków między życiem i wiarą; odkrycie wiary jako pomocy w rozumieniu siebie i otaczającej rzeczywistości; zachęcanie do odpowiedzialnego działania; szukanie nowych życiowych perspektyw; rozwinięcie w uczniach poczucia odpowiedzialności za siebie i drugiego człowieka; umożliwienie doświadczenia przez uczniów wzajemnego zrozumienia i poszanowania odmiennych poglądów; zmierzenie się z pytaniami dotyczącymi religijnego wymiaru życia.

Słowa kluczowe: *Religiöse Schulwoche*, Clemente Pereira, projekt ekumeniczny.

Abstract: Project *Religiöse Schulwoche* as an example of the realization of the call for the building of the unity between Christians. Schools of North Rhine-Westphalia took the initiative and changed their timetables to invite staff of the Archdiocese of Paderborn, Diocese of Münster and of the Evangelical Church of Westphalia. The staff members gathered students with their parents and teachers during their lectures and answered various questions in smaller groups, as well as during the church service. The main idea of this longstanding ecumenical project stated by *Religiöse Schulwoche* is the prevention of the young generation's ideological brainwashing and manipulation, which were experienced during National Socialism of Nazi Germany. The beginning of this initiative took place in 1947 and is connected with Clemente Pereira SJ (1911–1990). Ecumenical group which consists of educationalists and theologians at the disposal of students and their parents. Lecturers of Catholic and Evangelical Churches meet young people to allow them to reflect on their lives. Classes gather 9th–12th grade students, regardless of their worship and their world-view. Such classes gather up to 15 students for a maximum of three hours a day. The main aims of *Religiöse Schulwoche* are: to encourage students to think about their identities, to encourage responsible actions, to develop a sense of responsibility for oneself and other people, to make it possible for students to understand and respect different opinions, to cope with questions concerning religious aspects of living. *Religiöse Schulwoche* is not only intended for students but for adults as well. There are also meetings for parents and teachers. Besides group meetings, there are also motivations for the

start of the day, with so-called *Wort in den Tag*, and ecumenical church services, which is the crowning touch to the week of the meetings.

Keywords: *Religiöse Schulwoche*, Clemente Pereira, ecumenical project.